

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee

Teie 14.05.2025

Meie 11.06.2025

nr 8-1/25/2170, HTM/25-
0525/-1K
nr 8-2/4279

Õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine

Austatud minister

Haridus- ja Teadusministeerium on Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks esitanud õppetoetuste ja õppelaenu seaduse (ÕÕS) muutmise seaduse eelnõu. Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu märkustega.

1. **Halduskoormus** – alates 25.05.2025 jõustus hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (HÕNTE) muudatus, millega kehtestati halduskoormuse tasakaalustamise reegel – iga halduskoormust suurendava nõudega tuleb kavandada ka halduskoormust vähendav muudatus (HÕNTE § 1 lg 4¹). Reegli rakendamise juhise on kättesaadav Justiits- ja Digiministeeriumi veebilehel¹.

Sellest muudatusest tulenevalt palume eelnõu seletuskirja sisukokkuvõttes välja tuua, kas halduskoormus suureneb, väheneb või ei muutu ning kui suureneb, siis mille võrra halduskoormust vähendatakse.

2. **Eelnõu 1 p 19 (ÕÕS § 24 lg 2 teine lause)** – kõnealuse sättega muudetakse ÕÕS § 24 lõike 2 teist lauset, mille kohaselt võib valdkonna eest vastutav minister õppelaenu saanud isikute arvestuse pidamiseks sõlmida eraõigusliku juriidilise isikuga halduslepingu halduskootöö seaduses sätestatud korras.

Esiteks – seletuskirja kohaselt ei ole riik loonud keskset andmebaasi isikute laenukohustuste kohta. Vastavat teenust on seni pakkunud eraõiguslik juriidiline isik, kes koondab kõikidest pankadest kokkuvõtvalt infot laenuvõtjate maksevõlgnevuste kohta. Eelnõu kohaselt on õppelaenu võimalik võtta aga ühel õppeaastal ka mitmest pangast kehtestatud maksimaalmäära ulatuses, mistõttu ongi oluline, et jooksvalt oleks info isiku laenukohustuste kohta kättesaadav kõikidele õppelaenu väljastavatele pankadele. Eelnõuga luuakse riigile võimalus sõlmida eraõigusliku juriidilise isikuga leping, et vastavat teenust kasutada.

Palume seletuskirjas välja tuua, kuidas suhestub loodav andmekogu 2028. aastal loodava krediitideabe registriga. Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul ei ole otstarbekas pidada kahte eraldi andmekogu, milles kajastuvad isikute laenukohustused. Palume selgitada seletuskirjas, kas tegemist on ajutise lahendusega, kuni luuakse krediitiregister, ning kui ei, siis mis kaalutlustel.

Juhul, kui Haridus- ja Teadusministeerium (HTM) kasutab mõne muu eraõigusliku juriidilise isiku teenust, siis selleks, et see juriidiline isik võiks riigi nimel isikuandmeid töödelda, tuleb seaduse tasandil sätestada vastav volitus. Näiteks täiendades ÕÕS § 24 uue lõikega järgmises

¹ [Halduskoormuse tasakaalustamise reegli rakendamise juhise.pdf](#)

sõnastuses: „Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ülesande üleandmisel on eraõiguslikul juriidilisel isikul õigus töödelda isiku üldandmeid ja [...]“.

Teiseks – ÕÕS § 24 lg 2 kohaselt peab õppelaenu saamiseks õigustatud isikute arvestust HTM. Ministeerium on vastava ülesande täitmiseks loonud Eesti Hariduse Infosüsteemi (EHIS), mille põhimääruse kohaselt on kõik koolid kohustatud esitama kõikide immatrikuleeritud või õppesse vastu võetud isikute andmed õpilaste, üliõpilaste ning arst-residentide alamregistrisse.

Lõikes 2 tehtava muudatusega seoses tekivad meil järgmised küsimused, millele palume seletuskirjas vastused esitada ja vajadusel ka eelnõu täiendada:

- 1) Kas koolidel ei ole enam kohustust andmeid esitada või see tuleneb mõnest teisest õigusaktist? Andmete esitamise kohustus peab tulema seadusest, aga samas nähakse eelnõuga ette muudatus, mille jõustumisel kaob kohustus neid andmeid esitada.
- 2) Seletuskirjas on märgitud, et „Seni on laene väljastavad pangad esitanud üks kord õppeaasta lõpus koondinfona laenu saanud õppurite nimekirja, mis kantakse EHIS-sse. Kesksel andmebaasi isikute laenukohustuste kohta riik loonud ei ole. Vastavat teenust on seni pakkunud eraõiguslik juriidiline isik, kes koondab kõikidest pankadest kokkuvõtvalt infot laenuvõtjate maksevõlgnevuste kohta.“ Millisest õigustaktist tuleneb pankadele kohustus edastada infot selle kohta, kes on õppelaenu võtnud ja kes on see eraõiguslik juriidiline isik, kellele nad selle info edastavad? Millise normi alusel on seda infot seni edastatud? Kas HTM on kaalunud alternatiivi, et pangad esitavad infot tihemini kui kord aastas?
- 3) ÕÕS § 24 lg 2 esimese lause kohaselt peab HTM arvestust õppelaenu saamiseks õigustatud ja õppelaenu saanud isikute üle. Kas on vaja koguda infot ka selle kohta, kui palju keegi on õppelaenu saanud?
- 4) Kes teostab sõlmitava halduslepingu üle haldusjärelevalvet ja mis saab olukorras, kus haldusleping mingil põhjusel ootamatult lõpetatakse, kes sellisel juhul jätkab halduslepingus kokkulepitud tegevust?

Eelnõust ei ole võimalik üheselt mõista, millise haldusülesande HTM lepinguga üle annab. Kui laenu saanute üle arvestuse pidamine on vajalik riigile oma kohustuste planeerimiseks, siis kuidas oleks lepingu sõlmimise järel tagatud riigile vajaliku teabe saamine. Seletuskirjas väljendatu pinnalt võib järeldada, et arvestuse pidamine on vajalik eelkõige pankadele uute laenuotsuste tegemiseks.

3. Palume arvestada ka eelnõu ja seletuskirja failides esitatud normitehniliste märkustega ja märkustega eelnõu seletuskirja kohta.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 lõikele 5 palume eelnõu esitada Justiits- ja Digiministeeriumile täiendavaks kooskõlastamiseks pärast praegusel kooskõlastamisel saadud arvamuste läbivaatamist ja vajaduse korral eelnõu parandamist, et enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist kontrollida selle vastavust hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisa: Eelnõu ja seletuskirja failid Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega

Kärt Voor 5868 0033, kart.voor@justdigi.ee
Helen Uustalu
Monika Tappo
Mari Käbi
Birgit Hermann